

Afscheid van Hein van der Hart, voorzitter van het MD Fonds

Tijdens de bestuursvergadering van het MD Fonds op 15 september jl. heeft de voorzitter van het MD Fonds prof. dr. Hein van der Hart zijn taak na ruim 12 jaar neergelegd.

Toen Hein in maart 2002 aantrad als voorzitter stond het MD Fonds nog min of meer in de kinderschoenen. Onder zijn leiding is veel tot stand gebracht, te weten:

- Het instellen van een Wetenschappelijke Adviesraad.
- Na het overlijden van Marijn Gelten, de oprichter van het MD Fonds, heeft Hein het fonds in het UitZicht-orgaan vertegenwoordigd.
- Daarnaast heeft Hein het fonds al die jaren vertegenwoordigd bij uiteenlopende gelegenheden, zoals promoties, congressen, symposia etc.
- Er is veel samenwerking tot stand gekomen met onder andere de MD Vereniging, het Oogfonds, de Oogvereniging (voorheen Viziris), het

Nederlands Oogheelkundig Gezelschap, UitZicht.

- De fondsenwerving is in de loop der jaren flink toegenomen. Het vermogen is gegroeid en daarmee ook het aantal activiteiten en gesubsidieerde projecten.
- Na jarenlange inspanning van het fonds is in 2011 een bijzondere leerstoel MaculaDegeneratie onder leiding van prof. dr. Carel Hoyng aan de universiteit te Nijmegen tot stand gekomen.

Hein van der Hart heeft steeds de belangen van het MD Fonds met grote inzet en zorgvuldigheid behartigd. Het was dan ook niet eenvoudig een goede opvolger voor hem te vinden. Het bestuur is Hein dankbaar dat hij zijn taken nog wat langer heeft willen vervullen tot er een nieuwe geschikte kandidaat voor het voorzitterschap was gevonden.

Hein werd verder voor zijn zeer waardevolle inzet en prettige samenwerking gedurende twaalf en half jaar voor het MD Fonds bedankt met enkele passende attenties.

**Help het MD Fonds met het financieren van
Wetenschappelijke onderzoeksprojecten naar
MaculaDegeneratie. Stort uw bijdrage op:
NL27INGB0000001280 ten name
van MD Fonds, Utrecht**

Even voorstellen... Frans Zitman, de nieuwe voorzitter van het MD Fonds

Door prof.dr. Frans G. Zitman

Op 15 september droeg prof.dr. Hein van der Hart het voorzitterschap van het MD Fonds aan mij over. Graag stel ik mij daarom aan u voor.

Ik heb geneeskunde gestudeerd in Groningen. Daar en in Leiden

specialiseerde ik me in de psychiatrie. In Leiden was ik chef de policlinique psychiatrie tot 1988. Toen werd ik hoogleraar biologische psychiatrie in het Radboud Ziekenhuis in Nijmegen. In 2000 keerde ik terug naar Leiden om hoogleraar-afdelingshoofd psychiatrie in het Leids Universitair Medisch Centrum te worden en directeur bij Rivierduinen, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg. In 2011 ging ik met emeritaat.

Naast patiëntenzorg, onderwijs aan geneeskundestudenten en het opleiden van artsen tot psychiater, deed ik onderzoek. Ik was promotor van 32 artsen en psychologen, ben (co)auteur van zo'n 300 wetenschappelijke artikelen en werkte mee aan diverse boeken. Ik ben al 25 jaar actief in organisaties die medisch-wetenschappelijk onderzoek organiseren en subsidiëren, met name bij NWO en ZonMw. Dat ging niet alleen over psychiatrie. Zo was ik voorzitter van de

programmacommissie chronisch zieken van NWO/ZonMw die naast psychiatrie ook onderzoek naar neurologische en reumatische aandoeningen, longziekten en suikerziekte en naar zorg, opvang en begeleiding van chronisch zieken subsidieerde. Ook zat ik in de Wetenschappelijke Adviesraad van het Nederlands Epilepsie Fonds.

MaculaDegeneratie is natuurlijk geen psychiatrische ziekte. Hoe ben ik dan toch in de wereld van de MD terecht gekomen? Dat is in belangrijke mate de "schuld" van drs. Bram Rutgers van der Loeff, lid van het bestuur van het MD Fonds en voorzitter van de MD Vereniging. We ontmoetten elkaar in een cultuurfilosofische discussiegroep. We raakten aan de praat over zijn inspanningen voor MD-patiënten en mijn ervaringen in het subsidiecircuut. We ontdekten veel overeenkomsten tussen het reilen en zeilen in de wereld van de oogziekten en de algemene onderzoekswereld. Ik begon de oogwereld ook steeds interessanter te vinden. Toen Bram mij vroeg of ik het goed vond dat hij mij als een kandidaat voor de opvolging van Hein van der Hart zou voorstellen, heb ik ja gezegd. Daarna hebben natuurlijk nog diverse gesprekken met het bestuur plaatsgevonden, maar het resultaat kent u nu: ik ben voorzitter geworden. Ik zet me graag voor het MD Fonds in.

Stress en het oog: onderzoek naar centrale sereuze chorioretinopathie (serosa), een mysterieuze vorm van MD

dr. C.J.F. Boon, oogarts Leids Universitair Medisch Centrum, projectleider van het onderzoek. Projectduur 2 jaar. Subsidie MD Fonds € 35.000.

Serosa, ofwel centrale sereuze chorioretinopathie (CSC), is een van de meest voorkomende vormen van MaculaDegeneratie. Bij patiënten met CSC is er sprake van vochtlekkage onder de gele vlek (macula), ten

gevolge van afwijkingen in het retinaal pigment epitheel en de choroidea (het vaatvlies). CSC kan leiden tot blijvende visuele beperking door schade aan de lichtgevoelige cellen van het netvlies (de fotoreceptoren), omdat de therapeutische mogelijkheden op dit moment beperkt en matig effectief zijn.

Er is vrijwel niets bekend over de oorzaak en optimale behandeling van CSC, omdat er tot op heden weinig onderzoek naar deze specifieke en ernstige vorm van MaculaDegeneratie is verricht. Dit is verbazingwekkend, te meer omdat CSC relatief veel voorkomt. De ziekte openbaart zich meestal in de professioneel actieve leeftijd en mannen zijn 4 tot 6 keer vaker aangedaan dan vrouwen. Een opvallend gegeven is, dat CSC is geassocieerd met psychische stress en CSC kan worden uitgelokt door het gebruik van corticosteroiden (bijvoorbeeld prednison, steroid-bevattende huidcrème of inhalatiemedicatie voor astma). Dit gebruik van corticosteroiden wordt gevonden in tot wel 41% van de patiënten. Deze

fascinerende link tussen CSC en het gebruik van corticosteroiden, evenals de relatie met stress, wijst erop dat er een prominente rol is voor corticosteroid-gerelateerde mechanismen in het ontstaan van CSC. Ook zijn er aanwijzingen dat genetische factoren een aanzienlijke rol spelen in de ontstaanswijze van CSC, omdat CSC ook familiaal kan voorkomen. Tot nu toe zijn er geen studies gepubliceerd over de genetische effecten van corticosteroiden op het netvlies en het vaatvlies, noch over genetische factoren die geassocieerd kunnen zijn met CSC.

Het voorgestelde onderzoek heeft tot doel om het effect van corticosteroiden op het retinaal pigment epitheel (RPE) en het vaatvlies te evalueren, in ziektemodellen zoals een in vivo diermodel (ratten) of menselijke donorogen. Door middel van een geavanceerde techniek, RNA sequencing, zullen veranderingen in genetische expressie onder invloed van corticosteroiden worden gemeten. Het doel van deze studie is om kandidaat-genen en mechanismen te vinden die een rol spelen in het ontstaan van CSC bij gebruik van corticosteroiden. Doordat de genetische expressie wordt gemeten in rattenogen en humane donorogen, kunnen resultaten goed met elkaar vergeleken worden. Ook zullen de resultaten worden vergeleken met bevindingen uit genetisch onderzoek in een unieke database van families met CSC in het Leids Universitair Medisch Centrum en het RadboudUMC (Nijmegen), evenals een grote Leids-Nijmeegse database van

individuele patiënten met CSC. Door deze unieke parallelle strategie, waarbij resultaten uit verschillende analysemethoden met elkaar worden gecombineerd en vergeleken, wordt de kans geoptimaliseerd om kandidaat-genen te vinden die een rol spelen in het ontstaan van CSC.

Het vinden van de genetische achtergrond

van corticosteroid-gerelateerde CSC zal belangrijke inzichten geven in de ontstaanswijze van deze visusbedreigende oogziekte. Een beter inzicht in de ontstaanswijze van CSC kan zo leiden tot de ontwikkeling van nieuwe preventieve en therapeutische opties voor deze mysterieuze en relatief veel voorkomende vorm van MaculaDegeneratie.

LMD vertragen? Zink helpt!

Door dr. Dzenita Smailhodzic, oogarts in opleiding Radboud UMC Nijmegen

Zinksuppletie kan het beloop van Leeftijdgebonden MaculaDegeneratie (LMD) vertragen, al is het exacte mechanisme van dit beschermende effect vooralsnog onduidelijk. Bij het ontstaan van LMD spelen bepaalde ontstekingen in het bloed een belangrijke rol. Daarom lieten we 75 mensen met verschillende stadia van LMD gedurende een periode van drie maanden dagelijks 50 mg zink innemen. Met behulp van een bloedtest was duidelijk te zien dat de ontstekingswaarden vervolgens aanzienlijk daalden. Dit ontstekingsremmende effect verklaart mogelijk hoe zink de ontwikkeling van LMD afremt.

In het kader van preventie van LMD is dit een belangrijke ontdekking, zeker voor

patiënten die nog in een vroeg stadium van deze oogziekte zitten en goed kunnen zien, aangezien juist deze groep het best reageerde op het nemen van zinktabletten. Opvallend was ook dat de ontsteking weer terugkwam als we mensen lieten stoppen met de inname van zink. Dit onderzoek ondersteunt het belang van zink in de strijd tegen blindheid door LMD. Echter, verder onderzoek is nodig om de effecten van zink bij grotere aantallen van patiënten te bestuderen.

Dit onderzoek is gepubliceerd in het kader van mijn promotieboek getiteld "Studies on pathogenesis, treatment and prevention of age-related macular degeneration." Promotors: prof.dr. Carel Hoyng en prof.dr. Mo Daha. Co-promotors: dr. Anneke den Hollander en dr. Jeroen Klevering.

Noot van de redactie: Het onderzoek naar de effecten van het innemen van zinktabletten is een voortvloeisel van het door het MD Fonds gesubsidieerde onderzoek Prediction of treatment outcome in age-related macular degeneration onder leiding van dr. Anneke den Hollander en prof.dr. Carel Hoyng. Het onderzoek is gestart in 2009. Het MD Fonds heeft dit project medegefinancierd met € 60.000.

Giftbox

Heeft u binnenkort een jubileum of andere bijeenkomst en wilt u geld inzamelen voor het MD Fonds, dan kunt u een giftbox aanvragen bij het landelijk bureau, tel. 030 - 29 66 999.

Colofon

Deze nieuwsbrief is een onafhankelijke uitgave van de Stichting MD Fonds. Het bestuur is volledig verantwoordelijk voor de inhoud van deze nieuwsbrief.

Stichting MD Fonds

Postbus 2410 – 3500 GK Utrecht

☎ 030-2966999 - ✉ mdfonds@macula-degeneratie.nl

Bankrekening NL27INGB0000001280

t.n.v. Stichting MD Fonds, Utrecht

Bankrekening NL98ABNA0609972626

t.n.v. Stichting MD Fonds, Eindhoven

Bestuur van de Stichting MD Fonds

Prof.dr. Frans G. Zitman, voorzitter

☎ 070-3627960 - ✉ franszitman@gmail.com

Mr. Albert K.C. de Brauw, secretaris

☎ 0294-295889 - ✉ akc@debrauw.net

Arnold W.M. Veldman, penningmeester

☎ 040-2417672 - ✉ veldman.arnold@gmail.com

Ir. Paul Amelink, bestuurslid

☎ 040-2837811 - ✉ p.amelink@onsnet.nu

Drs. Bram Rutgers van der Loeff – bestuurslid

☎ 070-383 70 34 - ✉ bcdvloff@wxs.nl

Dr. Yvonne de Jong-Hesse, bestuurslid

☎ 020-4444795 - ✉ y.dejong@vumc.nl

Wetenschappelijke Adviesraad

Prof.dr. E. van Kuijk, MD, PhD Professor & Chairman
University of Minnesota, Department of Ophthalmology /
MMC 493, Minneapolis, USA

Prof.dr. P.J. Ringens, Oogziekenhuis Maastricht MUMC

Prof.dr.ir. P.F.F. Wijn, hoogleraar afdeling Klinische Fysica,

Máxima Medisch Centrum, Veldhoven

Periodieke gift of machtiging

U kunt het MD Fonds steunen op basis van een vaste periodieke gift of machtiging. Doch spontaan schenken mag/kan altijd!

Voor een **periodieke gift** geldt dat u een schriftelijke overeenkomst aangaat met het MD Fonds voor ten minste vijf jaar. Omdat het MD Fonds een ANBI-status (Algemeen Nut Beogende Instelling) heeft, kunt u deze gift voor 100% aftrekken van uw inkomstenbelasting.

Voor meer informatie of het aanvragen van de formulieren voor een periodieke gift kunt u vrijblijvend contact opnemen met:
Secretariaat MD Fonds, tel. 030-29 66 999, e-mail mdfonds@macula-degeneratie.nl.

Indien u het MD Fonds liever wilt machtigen periodiek een bedrag van uw bankrekening af te schrijven, vul dan de bon in.

naam: _____ M/V

straat/huisnr: _____

postcode/plaats: _____

e-mail: _____

machtigt het MD Fonds tot wederopzegging:

maandelijks € 5,00

per maand / kwartaal / jaar € _____

éénmalig € _____

af te schrijven van bankrekeningnr.:

NL _____

datum: _____

handtekening: _____

**U kunt deze machtiging opsturen naar:
Stichting MD Fonds
Postbus 2410
3500 GK UTRECHT**

MD Fonds

De Stichting MD Fonds dankt haar donateurs en steunpilaren voor hun waardevolle bijdragen aan het fonds.

Alcon Telefoon 0183 - 65 43 21 • www.alcon.com

Ergra low vision
De specialist voor slechtzienden in meer dan 100 ziekenhuizen
telefoon 070 - 311 40 70
www.ikwilbeterzien.nl

Waar uw zicht ophoudt, begint de visie van Optelec
telefoon 088 - 678 35 55 • internet: www.optelec.nl

Bayer HealthCare Science For A Better Life

MD Fonds - mdfonds@macula-degeneratie.nl - NL27INGB0000001280